

Bulletin 12/91

ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

Ze zápisu 21. zasedání Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV konaného dne 9. dubna 1991

II. A) Zpráva o hospodaření Československé akademie věd za rok 1990

Pisemnou zprávu uvedl P. Vlasák s tím, že jde o každoroční povinnost Akademie předložit zprávu pro závěrečný účet federace federálnímu ministerstvu financí a sociálně kulturnímu výboru Federálního shromáždění. Zpráva byla připravena podle stanovené osnovy. V obšírné diskusi bylo kriticky poukázáno zejména na to, že v charakteristice dosažených výsledků není prezentován základní výzkum a další mezinárodní aktivity Akademie, ale těžiště je soustředěno pouze na aplikaci sféru. Připomínky se dle týkaly konkrétních formulací textu a srozumitelnosti uváděných výsledků. Se zřetelem ke krátkosti termínu (zprávu je nutno předat dne 10. 4. 1991) bylo dohodnuto, provést ve zprávě úpravy formulací a dílči doplnění v součinnosti s místopředsedy ČSAV, pověřenými řízením oddělení věd. Hlavní pozornost soustředit na úvodní vystoupení vědeckého sekretáře v příslušném výboru Federálního shromáždění. K jeho přípravě předají místopředsedové pověření vedením oddělení věd podklady v rozsahu cca 1 stránky, ve kterém budou v populárněvědecké formě uvedeny hlavní výsledky vědecké aktivity pracovišť ČSAV za uplynulý rok i s mezinárodním aspektem. Tohoto vystoupení

bude využito i k vyjádření názoru Akademie k uspořádání vědy (potřeba koordinačního orgánu na úrovni federace apod.).

Výbor prezidia

1. bere na vědomí předloženou zprávu s připomínkami,
2. ukládá p. Vlasákoví v součinnosti s A. Kostlánem, P. Lukášem a M. Straškrabou
 - a) provést upřesnění zprávy o hospodaření ČSAV za rok 1990 do 10. 4. 1991,
 - b) připravit úvodní vystoupení ke zprávě, ve kterém budou ve smyslu diskuse prezentovány především aktivity Akademie s termínem do 19. 4. 1991.

II. B) Projednání dopisu Fyzikálního ústavu ČSAV ohledně rozdělení prostředků rozpočtu ČSAV na rok 1991 pracovištěm

V. Hančil seznámil přítomné s dopisem Fyzikálního ústavu ČSAV, týkajícím se nesouhlasu pracoviště s rozdělením neinvestičních prostředků pracovištěm ČSAV v rámci oddělení věd I., zejména v souvislosti s uplatněním principu tzv. rektifikace měrných přímých výdajů. V obšírné diskusi bylo především kon-

statováno, že zásady rozdělení neinvestičních prostředků byly opakovaně projednávány ve Výboru prezidia na základě písemných podkladů a byly předneseny vědeckým sekretářem jak na schůzce s řediteli a předsedy vědeckých rad pracovišť ČSAV, tak poté na jednání Komory volených zástupců pracovišť ČSAV dne 25. 2. 1991. Dále byly opět zvažovány z mnoha hledisek výhody a nevýhody zvoleného postupu. Protože však mohlo v některých případech dojít k nepředvídanému dopadu na některé ústavy, bylo dohodnuto, že do 19. 4. 1991 budou podle oddělení věd svolány porady, na nichž členové Výboru společně s řediteli ústavů posoudí nosnost voleného postupu a případně se dohodnou na variantních řešeních v rámci jednotlivých oddělení věd.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí dopis Fyzikálního ústavu ČSAV.
2. ukládá A. Kostlánovi, P. Lukášovi a M. Straškrabovi svolt do 19. 4. 1991 schůzky s řediteli pracovišť ČSAV, týkající se rozdělení neinvestičních prostředků pracovištěm ČSAV ve smyslu diskuse s tím, že sekretariát Ekonomické rady ČSAV připraví pro tato jednání příslušné podkladové materiály.

III. Zpráva pracovní skupiny pro posouzení současného stavu organizace a počtu pracovníků úřadu prezidia ČSAV

Pisemnou zprávu uvedl Z. Brandl s tím, že pracovní skupina vytovená na 18. zasedání Výboru prezidia dne 5. 2. 1991 se podrobně zabývala činností, strukturou, počtem pracovníků a personálním obsazením jednotlivých útváří UP a hodnotila získané informace z diskuse s vedoucími útvářemi, zejména z hledisek: potřeby vysoce funkční, profesionálně kvalifikované administrativy a současně potřeby maximální úspornosti a redukce v orgánech a strukturách ČSAV. S tímto zřetelem dospěla ke konstatování, že struktura a organizace UP, schválená prezidiem ČSAV v září 1990, se v podstatě osvědčila. Navrhoje však další dílčí racionalizační opatření a z nich vyplývající redukce počtu zaměstnanců. Nedojde-li k novým okolnostem, je doporučeno, aby struktura a počet pracovníků byly zachovány do konce r. 1991. Uskutečnění dalších racionalizačních možností vyplývá z očekávaných legislativních změn a ujasnění struktury budoucích vědeckých institucí. Předmětem diskuse byla především doporučení pracovní skupiny k jednotlivým útvářím UP ČSAV. M.j. byla zdůrazněna potřeba urychleně dořešit náplň a počet pracovníků provozního odboru a převod sekretariátu MABu. Bylo doporučeno doplnit tabulku vyjadřující redukci počtu zaměstnanců UP ČSAV, o udaje, týkající se faktického stavu pracovníků a vyjádřit v ní i změny v počtech pracovníků před reorganizací v říjnu 1990.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí zprávu a doporučení pracovní skupiny pro posouzení současného stavu organizace a počtu pracovníků úřadu prezidia ČSAV s připominkami,
2. ukládá V. Hančilovi po zapracování připomínek předložit zprávu s návrhem příslušných prováděcích opatření na 9. zasedání prezidia ČSAV dne 29. 5. 1991.

IV. Návrh na vyčlenění Vývojové optické dílny v Turnově z Astronomického ústavu ČSAV a zřízení samostatného společného pracoviště ČSAV

Písemný návrh na vytvoření Vývojové optické dílny ČSAV uvedl L. Sehnal s tím, že návrh obsahuje koncepcii činnosti a zásady delimitace, ve kterých jsou respektovány připomínky z 19. zasedání Výboru prezidia, ze dne 19. 2. 1991. V porovnání s předchozí variantou není počítáno s přímou dotací a předpokládá se podobně jako u jiných pracovišť tohoto typu od r. 1992 vyrovnaná bilance příjmů a výdajů. Pro r. 1991 je požadována půjčka na výhodné zakoupení krystalického křemene ze státních rezerv. V diskusi byly zejména objasněny dotazy, týkající se činnosti pracoviště a jeho perspektivnosti. Pokud jde o půjčku, bylo dohodnuto její zúročení v souladu s příslušnými předpisy.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí předložený návrh,
2. souhlasí:
 - a) s vyčleněním Vývojové optické dílny v Turnově z ASU ČSAV jako samostatné organizační jednotky ČSAV s účinností k 1. 7. 1991,
 - b) s navrženým způsobem financování základního rozpočtu pracoviště v r. 1991 a s předpokládanými zásadami hospodaření pro r. 1992 podle přílohy č. 3, bod 7,
 - c) aby byla novému pracovišti poskytnuta v r. 1991 formou zvýšení rozpočtu půjčka ve výši 300 tis. Kčs na nákup materiálu. Dluh a přiměřený úrok uhradí pracoviště během 3 let počínaje rokem 1992 způsobem, který bude stanoven ekonomicko-technickým odborem ÚP ČSAV na základě aktuálně platných předpisů v příslušném roce,
 - d) s koncepcí a zaměřením činnosti a zásadami delimitace Vývojové optické dílny ČSAV podle přílohy č. 3,
3. ve smyslu § § 42 a 22 stanov Akademie zřizuje s účinností od 1. 7. 1991 delimitaci Vývojové optické dílny ASÚ ČSAV jako samostatnou organizační jednotku společného pracoviště ČSAV: „Vývojová optická dílna ČSAV“ se sídlem 511 01 Trutnov, Dvořáková 298.

V. Návrh převodu oddělení pro studium adaptace člověka na zátež z Fyziologického ústavu ČSAV do Psychologického ústavu ČSAV

Písemný návrh uvedl A. Kostlán s tím, že vychází z dohody ředitelů Psychologického ústavu ČSAV a Fyziologického ústavu ČSAV a sleduje efektivnost řešení vědecké problematiky.

Výbor prezidia

1. souhlasí s tím, aby oddělení pro studium adaptace člověka na zátež bylo převedeno z Fyziologického ústavu ČSAV do Psychologického ústavu ČSAV, a to s účinností od 1. 5. 1991,
2. ukládá B. Oštádalovi a P. Řičanovi
 - a) zajistit (v součinnosti s ÚP ČSAV) uskutečnění delimitace oddělení pro studium adaptace člověka na zátež s příslušnými výzkumnými úkoly, odpovídajícími prostředky a zdroji hospodářského zabezpečení podle zásad uvedených v příloze II. s tím, že budou posouzeny možnosti úspory prostředků pro zajišťování výzkumných úkolů,
 - b) předložit P. Vlasákovu návrh delimitační dohody ke schválení do 30. 4. 1991,
3. ukládá P. Řičanovi posoudit možnosti úspory při dalším personálním zabezpečení výzkumných úkolů na tomto úseku v souvislosti s profilováním Psychologického ústavu ČSAV do 30. 6. 1991.

VII. Návrh na změnu ve vedení Orientálního ústavu ČSAV

S žádostí ředitele OÚ ČSAV o uvolnění z funkce a návrhem opatření seznámil přítomný A. Kostlán.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí žádost PhDr. Z. Müllera, CSc. o uvolnění z funkce ředitele Orientálního ústavu ČSAV,
2. zprostří PhDr. Z. Müllera, CSc. funkce ředitele Orientálního ústavu ČSAV s účinností k 31. 7. 1991,

3. ukládá A. Šachoyi zajistit vypsání konkursu na místo ředitele OÚ ČSAV do 20. 4. 1991,
4. ukládá A. Kostlánovi předložit návrh na složení komise pro výběr nového ředitele OÚ ČSAV do 30. 4. 1991.

VIII. Návrh na jmenování ředitele Encyklopedického institutu ČSAV

Návrh uvedl E. Neustupný.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí zprávu z jednání komise pro výběr ředitele EI ČSAV,
2. ruší pověření RNDr. Miloslavy Lavičkové, CSc. vedením Encyklopedického institutu ČSAV s účinností ke dni 30. 4. 1991,
3. jmenuje ing. Milana Černého, CSc. s účinností od 1. 5. 1991 ředitelem Encyklopedického institutu ČSAV na dobu 4 let,
4. ukládá M. Černému předložit Výboru prezidia prostřednictvím E. Neustupného koncepci činnosti pracoviště do 30. 6. 1991.

IX. Návrh na jmenování ředitele společného pracoviště Laboratorní technika ČSAV v Ostravě

Návrh uvedl J. Veleminský.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí zprávu z jednání konkursní komise,
2. ruší pověření ing. A. Moryse vedením pracoviště Laboratorní technika ČSAV s účinností ke dni 14. 4. 1991,
3. jmenuje s účinností od 15. 4. 1991 ing. K. Janouška ředitelem společného pracoviště Laboratorní technika ČSAV v Ostravě na dobu 4 let,
4. ukládá K. Janouškovi předložit Výboru prezidia do 30. 6. 1991 prostřednictvím J. Veleminského koncepci činnosti pracoviště.

X. Návrh na jmenování ředitele společného pracoviště Laboratoře biotechniky ČSAV v Českých Budějovicích

Návrh uvedl J. Veleminský.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí zprávu z jednání konkursní komise,
2. ruší pověření ing. K. Matušky vedením Laboratoře biotechniky ČSAV s účinností ke dni 14. 4. 1991,
3. jmenuje s účinností od 15. 4. 1991 ing. Václava Nováka, CSc. ředitelem společného pracoviště Laboratoře biotechniky ČSAV v Českých Budějovicích na dobu 4 let,
4. ukládá V. Novákovi předložit Výboru prezidia prostřednictvím J. Veleminského koncepci činnosti pracoviště do 30. 6. 1991.

XI. Informace o výsledcích jednání konkursní komise pro zřízení detašovaného pracoviště Filozofického ústavu ČSAV pro výzkum etiky a religionistiky v Brně

Písemnou zprávu o průběhu a závěrech jednání konkursní komise, jejíž poslední zasedání se uskutečnilo v Brně dne 18. 3. 1991 uvedl V. Herold s tím, že komise z celkového počtu 29 přihlášených kandidátů na odborná a vědecká místa vybrala na základě tajného hlasování 11 pracovníků, přičemž 2 další místa doporučuje rezervovat vhodným kandidátům ze zahraničí. Z 9 kandidátů na administrativně technická místa byly vybrány 3 pracovníci. Současně informoval o upozornění děkana filozofické fakulty MU doc. Hládkého na to, že termín stanovený Výborem prezidia ČSAV pro zřízení společného pracoviště filozofické fakulty MU a ČSAV (31. 12. 1991) bude možná třeba s ohledem na možnosti fakulty o něco prodloužit. V diskusi byly zodpovězeny dotazy, týkající se počtu pracovníků býv. UVSV ČSAV přecházejících na základě konkursu na nové pracoviště. V souvislosti s tím bylo konstatováno, že na nové pracoviště přechází cca 30 pracovníků zrušeného ústavu 9 vědeckých a odborných sil, zejména mladších pracovníků.

Dále byla naznačena vhodnost procedurálního postupu komise při hlasování ve 3 kolech. Výbor se v této souvislosti přiklonil k přijatým závěrům komise.

Výbor prezidia bere se souhlasem na vědomí předloženou zprávou o průběhu a výsledcích konkursního řízení na obsazení míst detašovaného pracoviště Filozofického ústavu ČSAV pro výzkum etiky a religionistiky v Brně.

XII. Informace o výsledcích jednání komise pro posouzení činnosti Ústavu ekologie průmyslové krajiny ČSAV

Písemný materiál uvedl M. Straškraba, který mj. akcentoval, že komise dospěla k doporučením, týkajícím se zvýšení efektivnosti činnosti ústavu a jeho perspektivnosti při napojení na pedagogickou problematiku a vznikající programy v oblasti životního prostředí v postiženém ostravském regionu. V diskusi bylo poukázáno zejména na to, že materiál neobsahuje konkrétní závěry a nekvantifikuje potřebnou redukci pracovníků.

Výbor prezidia

1. bere na vědomí předloženou informaci
2. ukládá M. Straškrabovi vyvolat konkrétní jednání o podmírkách napojení ústavu na Pedagogickou fakultu v Ostravě a o výsledku informovat Výbor prezidia do 15. 5. 1991,
3. ukládá K. Raclavskému a vědecké radě pracoviště a) provést náročné vnitřní hodnocení všech pracovníků ústavu směřující k podstatnému zvýšení efektivnosti činnosti ústavu při výrazném snížení počtu jeho zaměstnanců do 15. 5. 1991,
- b) aktivně usilovat o uplatnění vhodných pracovníků při koncipování a budování regionální ekologické výzkumné základny v Ostravě iniciovaném Federálním výborem pro životní prostředí,
4. ukládá P. Vlasákoví prověřit možnosti uzavření smlouvy o bezplatném převedení budovy býv. gymnázia v Chittussiho ul. v Ostravě 2 na ŤEPK ČSAV do 30. 4. 1991.

XIV. Různé

1. Postup při stanovování cen za poskytované služby v Doměch vědeckých pracovníků ČSAV

Písemnou zprávu uvedl P. Vlasák, který mj. zdůraznil, že nová právní úprava v oblasti cen vedla ke zrušení přijatých ceníků při poskytování služeb v doměch vědeckých pracovníků ČSAV a zavedení volné cenotvorby na tomto úseku. Podmínkou při stanovení cen by ubytování je, že bude ve stejně výši pro všechny tuzemské a zahraniční hosty ČSAV, které Akademie v rámci ujednání o bezdevizových výměnách přijímá nebo které zve. Výše cen bude stanovena tak, aby tyto pokryly provozní náklady jednotlivých DVP s tím, že způsob kalkulace provozních nákladů podléhá schváleným vědeckým sekretářům ČSAV. Ceny lůžek pro zahraniční samoplatce a tuzemské hosty při komerčním využití DVP budou variabilní a budou přizpůsobovány popávce.

Výbor prezidia

- a) bere na vědomí předloženou zprávu,
- b) souhlasí s postupem při tvorbě cen za poskytované služby DVP,
- c) ukládá J. Niederlemu a J. Veleminskému předložit ke schválení Výboru prezidia zásady režimu rezervace DVP pro potřeby zahraničních styků ČSAV nejpozději do 30. 4. 1991,
- d) ukládá J. Štindlovi předložit ke schválení vědeckému sekretáři ČSAV způsob kalkulace provozních nákladů jednotlivých DVP do 15. 5. 1991.

ZPRÁVA

Prezident České a Slovenské Federativní Republiky Václav Havel převzel záštitu nad mezinárodním kongresem na téma Návrat etiky, který pořádal Filozofický ústav ČSAV spolu s Mezinárodní asociací profesorů filozofie a Rakouskou společností pro dialog Východu a Západu ve dnech 30. 4.–5. 5. 1991 na zámku ČSAV v Bechyni.

SEMINÁŘ FYZIKŮ ELEMENTÁRNÍCH ČÁSTIC

O možnosti účasti čs. podniků na výstavě velkého evropského urychlovače

Ve dnech 11.–12. 6. 91 se na zámku v Liblicích u Mělníka uskuteční seminář „Perspektivy dalšího rozvoje Evropského střediska pro výzkum elementárních částic CERN“. Vzhledem k předpokládanému vstupu ČSFR do této organizace je seminář mimořádně aktuální nejen pro pracovníky vědeckých pracovišť majících bezprostřední vztah k fyzice elementárních částic, ale i pro další oblasti se zaměřením na:

1. Rozvoj techniky a nejrůznějších technologií využívaných při výstavbě urychlovačů elementárních částic a detekčních zařízení (např. vakuová technika, nízké teploty a supravodivost, silná magnetická pole, elektronika, optoelektronika, přesná mechanika, příprava čistých materiálů, výpočetní technika, informatika aj.).
2. Možnosti realizace zakázek na zhotovení jednotlivých komponent nebo větších celků.
3. Přenos špičkových technologií využívaných v CERN (včetně aplikačních) a zprostředkování konkrétních zakázek pro čs. podniky a instituce. Jednací řečí semináře bude anglická. Zároveň chceme upozornit případné zájemce, kteří by již v současnosti mohli nabídnout svoji produkci pro potřeby CERNu, že se v tomto středisku připravuje propagace výstavky čs. výrobků a zařízení. Podrobnosti budou sděleny během semináře.

Na programu semináře budou tato téma:

- a) technika a technologie (určeno zejména pro čs. výrobce);
Co je to LHC (Large Hadron Collider) – základní parametry
Nové technologie pro LHC
Požadavky pro průmysl
Aplikace v jiných odvětvích (úterý 11. 6. odpoledne)
- b) fyzika na LHC;
Experimenty, detektory, přenos dat, vývoj softwaru
(středa 12. 6.)

Úvodní přednášky k jednotlivým tématům budou přeneseny předními odborníky z CERNu.

Podrobnější dokumentace o zaměření a ekonomických aspektech bude k dispozici na požádání u organizátorů. Vzhledem k tomu, že z technických důvodů je celkový počet účastníků omezen, zašlete nám Vaši přihlášku do 18. 5. 91. Potvrzení o Vaši účasti s dalšími informacemi obdržíte do konce května.

Účastnický poplatek za celý seminář (včetně ubytování a stravy) činí 450,- Kčs.

Přihlášky zasílejte a s případnými dotazy se obraťte na adresu:

Sekce fyziky elementárních částic
Fyzikální ústav ČSAV
Na Slovance 2
180 00 Praha 8
Tel: 85 85 443
Fax: 42-2-858 45 69
Telex: 122 018 atom c
E-Mail: PRA-HEP@CSPGAS 11

ing. RNDr. Jan Hladký, CSc.

CERN – Evropské středisko pro výzkum elementárních částic

CERN je nejvýznamnější mezinárodní vědecký ústavem v oblasti fyziky elementárních částic (fyziky vysokých energií). Byl založen r. 1954 v důsledku potřeby mezinárodní integrace kapacit pro náročný základní výzkum, neboť stavba velkých urychlovacích, detekčních a vyhodnocovacích systémů zpravidla přesahuje možnosti jednotlivých zemí. Toto centrum sdružuje následující státy: Belgii, Dánsko, Finsko, Francii, Holandsko, Itálii, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, SRN, Španělsko, Švýcarsko, Švédsko, Velkou Británii a od letošního roku i Polsko. Roční rozpočet CERN dosahuje dnes téměř 850 mil. švýc. franků. Jednotlivé členské země tam přispívají částkou úměrnou jejich národnímu důchodu.

Tento špičkový mezinárodní ústav je hybnou silou v oblasti fyziky elementárních částic. Má vynikající oddělení teoretické fyziky. Disponuje unikátním komplexem urychlovačů elementárních částic, jako je např. protonový synchrotron (PS) na energii 28 GeV se zdrojem vysokointenzivních svazků antiprotonů při nízkých energiích (LEAR), protonový supersynchrotron na 450 GeV, antiproton-protonový urychlovač vstřícných svazků na energii 630 GeV, elektron-positronový urychlovač LEP s energiami 2×50 GeV.

Má bohaté zkušenosti a také vyžaduje budování obrovských komplexních detekčních systémů s širo-

kým využitím špičkové technologie, jako je elektronika, výpočtová technika, vakuová a kryogenní technika, technika supravodivých magnetů, přesná mechanika, materiály o vysoké čistotě a pod. Nachází se zde obrovská koncentrace počítačů a superpočítačů, grafické stanice, mikropočítače a pod. CERN je informační křižovatkou Evropy s mosty spojujícími jednotlivé přenosové linky většiny vědeckých a komerčních sítí. Dlouhodobě plány CERN, které se vypracovávají, např. další rozvoj LEP nebo projekt nového urychlovacího komplexu LHC (vstřícné protonové svazky o energiích 8 TeV) ukazují, že si CERN tuto vynikající pozici udrží i v nejbližší době.

Současný vědecký program CERN tvoří asi 100 experimentů, jejichž cílem je studium vlastností základních stavebních kamenů hmoty a jejich vzájemných interakcí. Má asi 3500 stálých zaměstnanců zabezpečujících výstavbu a provoz střediska. Pouze 100 z nich je stálých vedoucích výzkumných pracovníků. Přibližně 5800 dalších výzkumných pracovníků (prakticky z celého světa) pracuje v CERN na přechodnou dobu převážně na náklady mateřských pracovišť. Typickým rysem pro CERN je vytváření široké mezinárodní spolupráce, špičková experimentální a výpočetní technika s neustálým přílivem mladých lidí, zabezpečeným rozumnou cirkulací.

Poznátků CERN využívá asi 50 % fyziků pracujících na celém světě ve fyzice elementárních částic. CERN hraje důležitou roli i při výchově mladé generace organizovaným letních škol a studijních pobytů pro studenty.

Spolupráce s CERN má kromě čistě vědeckého aspektu značný význam i pro průmysl. Náročné požadavky na experimentální aparaturu vedou k využití nových technologií přímo v CERN, které jsou pak plynule a zdarma předávány členským zemím. Účast na zakázkách je pro průmyslové kruhy inspirující (inovace, zvyšování kvality, nový sortiment) a vysoko prestižní. CERN je ideálním partnerem pro ověřování průmyslových prototypů. Jako mezinárodní organizace je vhodným místem pro reklamu, navazování kontaktů a otevření nových trhů. Vzhledem k velmi širokému spektru zakázek (od výrobků průmyslu těžkého strojirenství přes menší série výrobků komerčních technologií až po high-tech technologie), které CERN směruje především do členských zemí, lze předpokládat, že některé čs. podniky by mohly dodávky do CERN uskutečňovat prakticky ve velmi krátké době.

Memorandum vědecké rady Ústavu systematické a ekologické biologie ČSAV, určené Výboru pro řízení pracovišť ČSAV

Nezbytnou součástí vědecké činnosti je výměna aktuálních poznatků a informací, týkajících se metodologie a výsledků výzkumu. Výměna vědeckých informací se uskutečňuje na rozlišných úrovních a různými způsoby; k nejdůležitějším patří vydávání vědeckých časopisů a neperiodických publikací. Finanční rozpočet ústavů Akademie věd již delší dobu zdáleka nestáčí krýt prudce rostoucí náklady na nákup všech důležitých periodik a odborných knih, a proto se běžně uskutečňuje jejich bezdevizová výměna mezi vědeckými institucemi v ČSFR a v zahraničí. Velký význam má rovněž výměna separátů vědeckých prací mezi pracovníky výzkumu doma i v zahraničí.

Této dosavadní praxi ovšem zasadily citelnou ránu dvě nové úpravy sazeb za poštovní zásilky do ciziny, platné od 1. 10. 1990 a 1. 3. 1991. Např. sazba za tiskoviny ve smyslu § 16 Poštovního řádu (tj. mimo jiné zásilky časopisů, separátů článků) vzrostla oproti roku 1989 o 300 i více procent a v současné době činí 7,- Kčs do hmotnosti 50 g, 13,- Kčs do 100 g, 32,- Kčs do 250 g, 63,- Kčs do 500 g, 94,- Kčs do 750 g a 125,- Kčs do 1 kg při dopravě pozemní cestou.

Rozbor zvýšení nákladů na poštovné pro mezinárodní výměnu publikací knihovny našeho ústavu v souvislosti se změnami sazeb za poštovní zásilky tiskovin do zahraničí, ke kterým došlo k 1. 10. 1990 a k 1. 3. 1991 ukázal, že do 30. 9. činily totiž náklady 4.800 Kčs, po prvním zvýšení sazeb od 1. 10. 1990 by částka ročního poštovného při téměř počtu výměnných partnerů činila 84.000 Kčs a po dalším zvýšení

1. 3. 1991 dosáhne částky kolem 168.000 Kčs, což představuje třicetičtvercovásobné zvýšení.

Ve stejném mří postihne zvýšení sazeb za poštovné i vědecké pracovníky při individuální výměně vědeckých publikací, která je v celém světě běžná a poštovně hradí pracovníci sami.

Vědecká rada ÚSEB ČSAV je přesvědčena, že nové poštovní tarify za tiskoviny do ciziny podstatně omezí výměnu vědeckých informací mezi ČSFR a zahraničím a mohou dále prohlubit zaostavání naší vědy za světovou. Zvýšení poštovného za tiskoviny bude překážkou v realizaci § 15 navrhovaného Zákonu o vědecké a výzkumné činnosti, podle něhož „instituce, která získá podporu státu pro vědeckou činnost je povinna rozvíjet výměnu a šíření vědeckých informací v ČSFR i v zahraničí“.

Obrácíme se proto na Výbor pro řízení ústavů ČSAV a na celou vědeckou obec se žádostí o formulaci společného požadavku na Federální ministerstvo sporu, aby byly poštovní sazby za „vědecké tiskoviny“ (zásilky vědeckých časopisů a separátů vědeckých prací) redukovány na 50 %, v souladu se zásadami Mezinárodního poštovního řádu [„Imprimée 50 % – à taxe réduite“] a Pařížské poštovní konvence z roku 1947, čl. 36, § 3 a 4.

V Brně dne 2. 4. 1991

RNDr. K. Rybníček, CSc.
předseda VR ÚSEB ČSAV

Poznámka redakce:

S požadavky obsaženými v tomto memorandu se dne 26. 4. 1991 obrátil v dopise předseda ČSAV akademik O. Wichterle na ministra spojů ČSFR ing. Emila Ehrenbergera.

KONKURS

Výbor prezidia pro řízení pracovišť ČSAV vypisuje konkurs na obsazení místa ředitele Orientálního ústavu ČSAV v Praze.

Požadavky: vysokoškolské vzdělání, jazykové znalosti, vědeckooranizační schopnosti a zkušenosti, morální bezúhonnost.

Přihlášky se stručným životopisem a doklady o dosažené kvalifikaci, s přehledem dosavadní praxe a publikační činnosti zasílejte do 14 dnů po uveřejnění na adresu:

Úřad prezidia ČSAV, sekretariát ředitele, Národní 3, 111 42 Praha 1.

Právní okénko

Za poslední období vyšly tyto předpisy:

ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje listina základních práv a svobod jako ústavní zákon FS

vyhláška FMV č. 26/1991 Sb., kterou se stanoví pravidla pro užívání státních symbolů ČSFR (y souvislosti s tím se upozorňuje na nařízení vlády ČSFR č. 558/1990 Sb., kterým se stanoví přechodná opatření pro postupné nahrazení dosavadního státního znaku znakem novým – viz dále i nařízení vlády ČR č. 85/1991 Sb.)

vyhláška FMZO č. 27/1991 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška FMZO č. 533/1990 Sb. o udělování povolení k zahraničné obchodní činnosti, o provádění zahraničné obchodní činnosti bez registrace nebo povolení a o provádění zahraničné obchodní činnosti zahraničními osobami

vyhláška FMZO č. 43/1991 Sb., kterou se provádí celní zákon

zákon č. 46/1991 Sb., o zvyšování důchodů

zákon č. 47/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 119/1991 Sb., o rehabilitaci

vyhláška FMPSV č. 58/1991 Sb., o vymezení obsahu mzdových prostředků

vyhláška FMS č. 59/1991 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhlášku č. 78/1989 Sb., o právech a povinnostech pošt a jejich uživatelů (poštovní řád)

zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

vyhláška MŠMT ČR č. 67/1991 Sb., o poskytování stipendí studentům postgraduálního studia

vyhláška FÚNM č. 69/1991 Sb., kterou se provádí zákon o metrologii

vyhláška MF, MFČR a MFSR č. 72/1991 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhlášku č. 161/1976 Sb., kterou se provádí zákon o dani ze mzdy, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška FMPSV č. 75/1991 Sb., o poskytování ročních odměn ředitelům rozpočtových a příspěvkových organizací

nařízení vlády ČR č. 85/1991 Sb., kterým se stanoví přechodná opatření pro postupné nahrazení dosavadního státního znaku novým znakem ČR

zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích

zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby

Jako č. 33/1991 Sb. Finančního zpravodaje vyšlo opatření FMF o osvobození prodejů při převedech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby od daně z obratu

V částce 4 Věstníku spojují vyšly změny sazeb
- v mezinárodním telexovém styku
- v mezinárodním telegrafním styku
- v mezinárodním telefonním styku
- veřejné faximilní služby Postfax – vnitřní styk
- v mezinárodním styku veřejné faximilní služby Postfax
- v mezinárodním poštovním styku

KONKURS

Ředitel úřadu prezidia ČSAV vypisuje konkurs na obsazení místa ředitele Vývojové optické dílny ČSAV se sídlem v Turnově.

Požadavky: vysokoškolské vzdělání, organizační schopnosti a morální bezúhonnost.

Písemné nabídky obsahující životopis zaměřený na odbornou praxi a doklady o dosažené kvalifikaci zasílejte do 14 dnů po uverejnění na adresu:

Úřad prezidia ČSAV, sekretariát ředitele, Národní 3, 111 42 Praha 1.

Biotechnology Advisory

Committee

Krátkodobá stipendia UNESCO v oblasti biotechnologií

Úvod –

UNESCO vytvořilo stipendijní program v oblasti biotechnologií s cílem prohloubit mezinárodní spolupráci v této oblasti a nápadomí rozvoji regionálních a národních infrastruktur v biotechnologii, dále stimulovat a usnadnit výzkum v biotechnologii rostlin a vody, stejně jako v biotechnologii životního prostředí.

Program je otevřen pro vědecké pracovníky, kterým bude umožněno provádět výzkumnou práci ve specializovaných týmech a ve špičkově vybavených pracovištích.

Volitelnost –

K výběru na stipendijní pobyt je nutné, aby kandidát:

1. byl již v minulosti činný ve výzkumu biotechnologií;
2. se po školení stipendijního pobytu vrátil zpět do své vlasti, kde by ziskané poznatky uplatnil ve své další práci;
3. měl jistotu, že ziskané teoretické a praktické znalosti z výzkumné práce v laboratoři v zahraničí pomohou jeho odbornému růstu.

U všech žádostí musí být připojen tzv. doporučující dopis – "a letter of recommendation" od osoby, která je seznámena s dosavadní výzkumnou praxí kandidáta, a dále tzv. přijímací dopis – "a letter of acceptance" od instituce, která je ochotna stipendistu přijmout. Přijímacím dopisem daná hostitelská instituce potvrzuje ochotu poskytnout podmínky pro výzkumnou práci kandidáta.

Finanční zabezpečení –

Stipendium bude uděleno vědeckým pracovníkům, kteří mají zájem strávit 1–3 měsíce ve vědecké laboratoři v zahraničí.

Obsahuje celkovou sumu určenou k částečnému, popř. plnému krytí dopravy (letecká / železniční – ekonomická třída) a měsíční příspěvek na stravování, popř. obojí.

Tato částka nepřesáhne hodnotu 4 000 USD a bude poskytnuta pracovníkovi po schválení přihlášky UNESCO až na základě uzavřeného kontraktu.

Náklady na životní a zdravotní pojištění si platí každý účastník individuálně nebo je za něho uhradí hostitelská instituce.

Je samozřejmě předpokládáno, že vysílací, popř. hostitelská organizace přispěje na krytí zbytku výdajů stipendisty.

Konečný termín přijímání kompletních přihlášek –

Všechny přihlášky musí být předloženy na předtiskněném formuláři a nejdříve do 31. 7. 1991 zaslány na adresu:

UNESCO Short-Term Fellowships in Biotechnology

Biotechnology Advisory Committee

Division of Basic Sciences

UNESCO

1 rue Miollis

75015 Paris

France

Kriteria výběru –

Zájemci o udělení stipendia budou vybráni na základě následujících kritérií:

1. vědecké kvality kandidáta;
2. přibuznost vědeckého zaměření kandidáta předpokládanému projektu stipendijních pobytů UNESCO (viz Úvod);
3. stupeň shody mezi specializací hostitelské instituce s oblastí výzkumu, ve které se angažuje kandidát (přednost bude dán kandidátum, jehož hostitelská instituce je z méně rozvinutých zemí);
4. finanční zdroje, které jsou kandidátovi k dispozici;
5. věk kandidáta (přednost bude dán pracovníkům pod 40 let);
6. geografické rozložení (přednost bude dán zájemcům z rozvojových zemí a ze zemí bývalého socialistického bloku).

Zprávy a publikace –

Po ukončení stipendijního pobytu je na účastníkovi požadováno vypracování zprávy, kterou zašle na Biotechnology Advisory Committee. Tato zpráva by neměla přesahovat 300 slov, přičemž spoluau-torem může být školitel.

Bližší informace a dotazníky je možné získat u dr. Z. Zuzánka, zahraniční odbor ČSAV, č. dv. 213, tlf. l. 480.

Významný příspěvek Mellonovy nadace k rozšíření výpočetní techniky v ÚTIA

Ústav teorie informace a automatizace ČSAV obdržel dotaci ve výši 357 000 USD od Mellonovy nadace se sídlem v New Yorku. Tato částka je určena na nákup moderní výpočetní techniky a programové vybavení. Umožní v ČSAV rozšířit elektronickou poštu, vybudovat místní síť pracovních stanic a osobních počítačů a zřídit moderní publikační systém.

Mellonova nadace, plným názvem The Andrew W. Mellon Foundation, je nevýdělečná společnost podle zákona státu New York. Vznikla v roce 1969 spojením dvou nadací založených dětmi pana Andrew W. Mellona v letech 1940 a 1941.

Cílem nadace je pomáhat náboženské, dobročinné, vědecké, literární a výchovné činnosti při zlepšování sociální péče a ve prospěch veřejného blaha.

V rámci tohoto cíle nadace uděluje, na základě výběru, dotace institucím vědy, školství a umění, institucím pro ochranu přírody a životního prostředí a institucím pro veřejné záležnosti.

Nadace disponuje majetkem ve výši 1,5 miliardy USD. Její roční příjmy se pohybují kolem 90 milionů USD, z nichž 70 milionů je určeno na dotace. V roce 1989 nadace udělila na 250 dotačí, z toho 10 institucím mimo USA.

V roce 1990 se Mellonova nadace otevřela i zemím střední a východní Evropy ve snaze podpořit radikální přeměnu jejich politického a ekonomického systému a oživit jejich akademické instituce.

Vladimír Kučera
ředitel ÚTIA ČSAV

Výzva k navržení kandidátů na „Medaili A. van Leeuwenhoeka“

Medaile A. van Leeuwenhoeka je mezinárodní cenou, která byla založena v roce 1875 při příležitosti 200. výročí objevu světa mikroorganismů van Leeuwenhoekem. Je udělována jednou za 10 let vědců, který za uplynulé desetiletí výjimečným způsobem přispěl k pokroku v oblasti mikrobiologie.

Výbor pro udílení ceny, aniž by tím měl v úmyslu jakkoli preferoval některou sféru mikrobiologie, uvítá zvláště nominace těch kandidátů, kteří se zabývají vzájemným působením mikroorganismů a okolního prostředí.

Cena bude předána na slavnostním ceremoniálu v Královské nizozemské akademii umění a věd.

Nominace by měly obsahovat příslušné životopisné údaje, podrobný popis práce, za kterou je na cenu navrhována a seznam publikací.

Nominace je nutno zaslat nejpozději do 1. srpna 1991 na adresu:

Profesor B. A. M. van der Zeijst, Honorary Secretary
Award Committee Leeuwenhoek Medal
Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences
P. O. Box 19121
1000 GC Amsterdam
THE NETHERLANDS
Telefax: 0031-20-6204941

Vedoucí redaktor: dr. Miroslav Šmidák
Redaktec: dr. Dana Kaštáková, CSc., Národní 3,
Praha 1, tel. 22 88 63
Foto: Jiří Plechatý • Typo: Jaromír Dvořák
Sazba: STPVL, Academia Praha
Tisk: Academia Praha
Číslo 12. vychází 7. 5. 1991